

Programowanie komputerowe

Zajęcia 2

Funkcje

- Funkcje są podstawowym składnikiem programów w C++.
- Każda funkcja jest fragmentem programu, który można używać wielokrotnie i niezależnie od pozostałych funkcji.
- Funkcje mogą mieć parametry od których zależy ich działanie.
- Funkcję mogą zwracać wynik do funkcji wywołującej.
- Programy należy dzielić na funkcje bo:
 - są krótsze
 - łatwiej je testować i poprawiać
 - łatwiej zrozumieć ich działanie
- W programie musi znajdować się dokładnie jedna funkcja `main`, od której zaczyna się jego wykonanie.
- Funkcja nie może się zawierać w innej funkcji.

Definicja funkcji

```
typ nazwa(lista_parametrów) {  
    ciało_funkcji  
}
```

- **typ** – rodzaj wyniku zwracanego przez funkcję; jeśli `void`, to funkcja nic nie zwraca
- **lista_parametrów** – lista postaci (może być pusta)
 $typ_1 nazwa_1, typ_2 nazwa_2, \dots, typ_n nazwa_n$
są to parametry, o podanych typach i nazwach, od których zależy działanie funkcji
- **ciało funkcji** – lista instrukcji do wykonania

Wywołanie funkcji

Funkcje wywołujemy przy pomocy instrukcji wywołania:

```
nazwa_funkcji(parametr1, parametr2, ... , parametrn);
```

przy czym parametry muszą być zgodne z listą parametrów danej funkcji. Funkcja powinna być zdefiniowana przed wywołaniem. Wywołanie funkcji powoduje:

- wstrzymanie wykonanie obecnie wykonywanej funkcji,
- przekopiowanie wartości podanych w nawiasach na zmienne funkcji wywoływanej,
- wykonanie funkcji wywoływanej,
- powrót do miejsca wywołania i ew. przekazanie wartości.

Przykłady definicji i wywołań funkcji

- `void f() { ... } // funkcja f bez parametrów, nie zwraca wyniku`
- `int a(double x) { ... }`
`// funkcja a z jednym parametrem typu double, zwraca wartość typu int`
- `void b(int a, char x, double y) { ... }`
`// trzy parametry różnych typów, nie zwraca wyniku`

Przykłady wywołań:

- `a(3.5); // dobrze`
- `a(5); // też dobrze, 5 typu int zostanie zamienione na 5.0 typu double`
- `a("ABC"); // źle, zły typ parametru`
- `b(2, 'Q'); // źle, za mało parametrów`

Instrukcja `return`

W każdej funkcji może znajdować się instrukcja `return`, być może więcej niż jedna. Jej wykonanie powoduje natychmiastowe zakończenie działania funkcji i powrót do miejsca jej wywołania (w funkcji `main` – zakończenie programu).

Postać instrukcji zależy od typu zwracanego przez funkcję:

- Jeśli typ funkcji to `void` (tj. funkcja nie zwraca wartości), to piszemy

```
return;
```

- Jeśli typ jest inny, to piszemy

```
return wartość;
```

gdzie `wartość` zostaje zwrócona jako wynik działania funkcji. Musi być ona zgodna z typem funkcji. Wykonanie funkcji, która zwraca wartość **musi** kończyć się instrukcją `return` (wyjątek: funkcja `main`).

Wywołanie funkcji – przykład

```
int main() {  
    int j;  
    j=kwadrat(3);  
    cout << j;  
    int k = kwadrat(j);  
    cout << k;  
  
    // brak return dopuszczalny  
    // w funkcji main  
}
```

```
int kwadrat(int a) {  
    int b=a*a;  
    return b;  
}
```

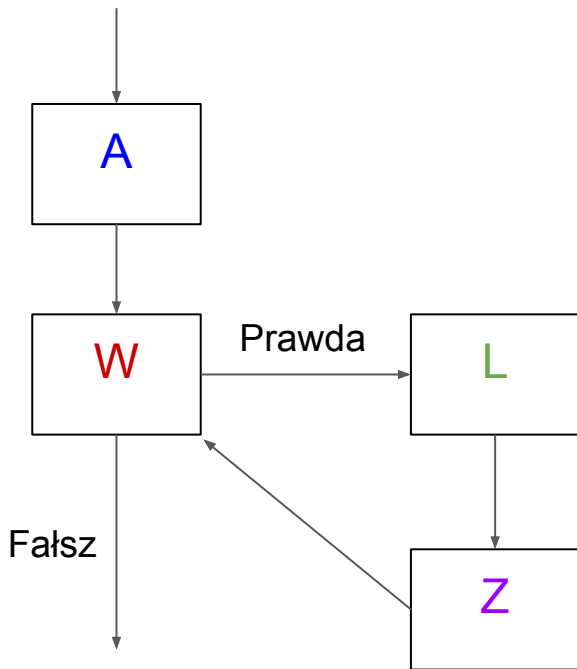
```
int kwadrat(int a) {  
    int b=a*a;  
    return b;  
}
```

Instrukcja pętli for

Składnia:

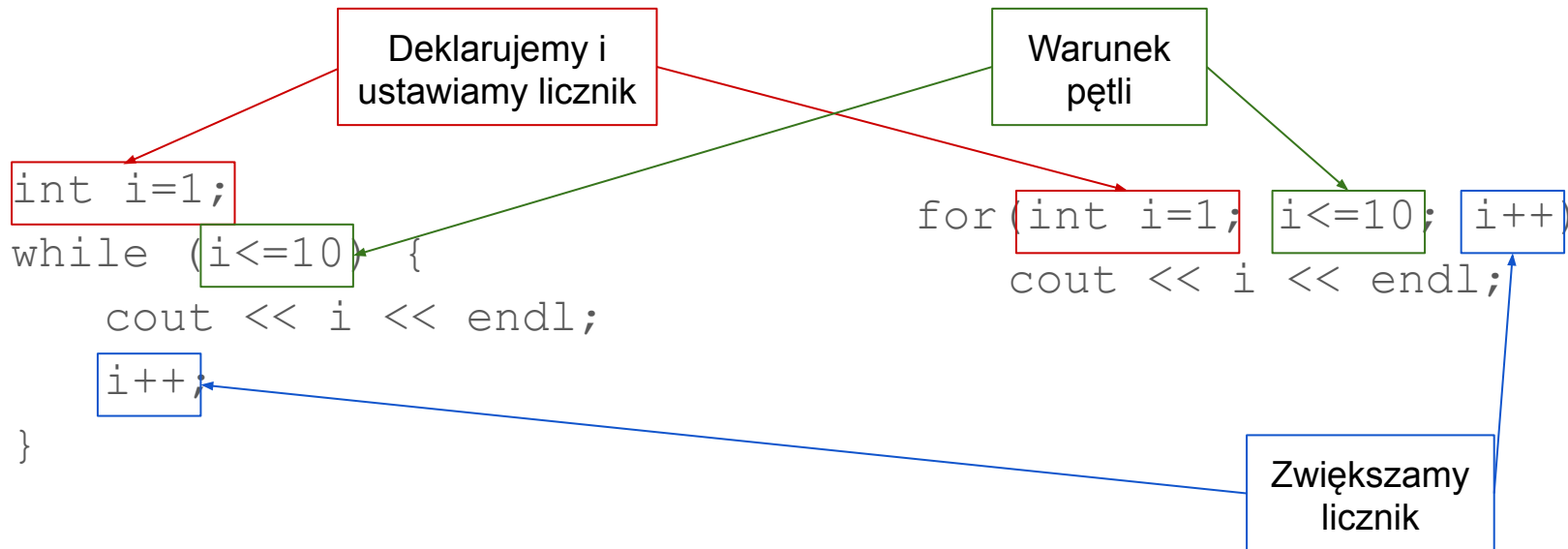
```
for (A; W; Z) {  
    L  
}
```

- **A** – wyrażenie, może być deklaracja,
- **W** – warunek logiczny
- **Z** – wyrażenie
- **L** – lista instrukcji (klamerki – jak w if i while)
- **A**, **W**, **Z** i **L** mogą być puste

Instrukcja pętli for (2)

Instrukcja `for` pozwala na zapisanie pętli w bardziej zwarty sposób niż `while`:

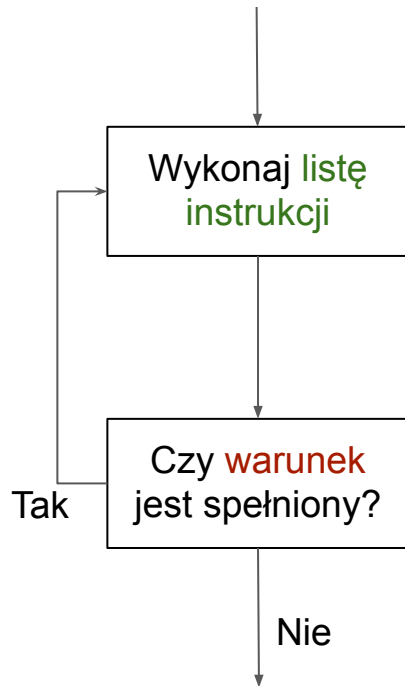

Instrukcja pętli do

Składnia:

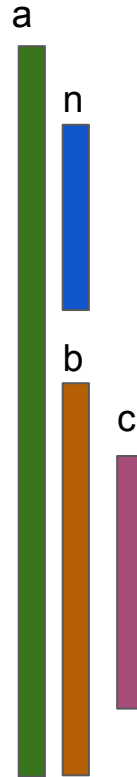
```
do {  
    lista_instrukcji  
} while(warunek);
```

Działa podobnie jak `while`, ale lista instrukcji jest wykonywana przed sprawdzeniem warunku.

Zasięg zmiennych

- Zasięg zmiennej to część programu, w którym ta zmienna jest widoczna i może być używana.
- Zasięg zaczyna się w miejscu deklaracji zmiennej i kończy w miejscu zakończenia bloku w którym zmienna jest zadeklarowana.
- Należy dbać o to, aby zasięg zmiennej nie był większy niż to konieczne.


```
int a=3;
int f(int n) {
    return n*n;
}
int main() {
    int b=20;
    for(int c=a; c<b; c++) {
        cout << f(c);
        b=b-1;
    }
}
```

Zadania

Napisać funkcje:

1. `int wieksza(int a, int b)`
która zwraca większy z parametrów.
2. `int największa(int a, int b, int c)`
która zwraca największy z parametrów.
3. `bool pierwsza(int n)`
która zwraca `true` tylko wtedy gdy `n` jest liczbą pierwszą.
4. `void ciag(int p, int r, int n)`
która drukuje `n`-elementowy ciąg arytmetyczny o początkowym wyrazie `p` i różnicy `r`.

Zadania (2)

5. `int` pytajOWiek()

która pyta użytkownika ile ma lat i zwraca odpowiedź, chyba, że ta będzie ujemna – wówczas ponawia pytanie, aż do skutku.

6. `double` potega(`double` x, `int` d)

która oblicza x w potęgze d (d może być ujemne).

7. `int` silnia(`int` n)

8. `double` e(`double` x)

która oblicza przybliżoną wartość $\exp(x)$. Funkcja \exp może być obliczona przy pomocy wzoru $\exp(x)=1+x+x^2/2!+x^3/3!+x^4/4!+\dots$

Podpowiedź: nie używać funkcji `potega` i `silnia`.

Zadania (3)

9. `int sumaDzielnikow(int n) // suma dzielników właściwych, np.`

`sumaDzielnikow(10)=1+2+5=8`

10. Liczby całkowite `a` i `b` są zaprzyjaźnione jeśli

`a==sumaDzielnikow(b)` i `b==sumaDzielnikow(a)`

Napisać funkcję

`void zaprzyjaznione(int max)`

która znajduje wszystkie pary liczb zaprzyjaźnionych nie większych niż `max`.

11. Napisać funkcję

`void drukuj(int n, int p)`

która drukuje liczbę `n` w systemie pozycyjnym o podstawie `p`. Może być wspak.